

Zjevování

Patočka na zmíněném místě (pod Heideggerovým vlivem) pak napsal: „zjevit se může něco jen tím, že je ponecháno tím, čím je, že se na něm nic a nezmění“ (7630, s. 195). To je ono Heideggerovo „Sein-lassen“, které se mi nelíbilo, už když jsem se (jako nejmladší) mohl zúčastnit Patočkova poválečného soukromého semináře v Hošťálkově ulici, kde jsme četli „Vom Wesen der Wahrheit“. Proto jsem ještě po víc než deseti letech napsal do článku o Hromádkově pojetí pravdy (Pravda a skutečnost, in: O svrchovanost víry, sborník k 70. narozeninám JLH, s. 73), že „v ontologické souvislosti ... ztrácí ´odhalování´ smysl, jestliže to neznamená pozitivní zásah do skutečnosti (a tedy opak ponechání skutečnosti tím, čím jest)“. (Patočka pak prý ve Filosofickém ústavu tento příspěvek ještě s několika marxisty četl a komentoval, jak jsem se dozvěděl o mnoho let později. Se mnou o článku, přesněji o tomto místě, sice hovořil, ale jenom krátce podotkl, že jsem Heideggerovi dost neporozuměl, že rozdíl mezi mnou a jím není v této věci tak velký.) Zvláštní je, že na zmíněném místě (ve „Věčnosti a dějinnosti“) najdeme o několik řádků dál zase jinou formulaci: „žádné jsoucno se nemůže ani samo zjevovat, ani zjevování zakládat, umožňovat“. To je ovšem poukaz k tomu, že „něco přistoupí“ (tamtéž). Ovšem pro Patočku je toto „přistupující“ nejen „nejsoucí“, ale je to „něco neschopného modifikovat jsoucno“: „toto ne-je soucí ... tedy nechává jsoucno tak, jak je“. Tohle všechno mne velmi provokovalo, protože se mi to na jedné straně nezdálo navzájem nekompatibilní, ale zároveň zdaleka ne nesmyslné, nýbrž velmi inspirující. Snad by se dalo říci, že právě Patočka konce čtyřicátých let a počátku padesátých mne neobyčejně silně ovlivnil v mém způsobu navazování na Rádla. Patočky způsobil, že jsem musel také Rádla v lecčems korigovat a zejména domýšlet, a to alespoň částečně s použitím aparátu, který byl náročnější než Rádlův vlastní (o kterém Patočka před válkou napsal, že „jeho výprava byla odstrašující“).

(Písek, 000127-2.)